

SUMMARY

The paper investigated the problem of energy security and diversification of sources of energy supplies, as well as Ukraine's participation in the production of energy resources outside the country.

Keywords: power security, threats, power supply, national interests, energy supplies.

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Беліченко К.О., асистент Донецький національний університет

У сучасних умовах зростаюча кількість країн стрімко рухається шляхом інформаційного розвитку. В суспільстві постійно циркулює величезна кількість інформації, яка оволодіває свідомістю, поведінкою та вільним часом людини. Інформація, як загальна основа природи та суспільства, є безальтернативним ресурсом прогресу та заможності багатьох народів.

Проблема дослідження інформаційного ринку вже тривалий час знаходиться у центрі уваги іноземних та вітчизняних вчених-економістів.

Місце інформації в економічній системі та функціонування інформаційного ринку в умовах глобалізації, в тому числі в контексті інституційного аналізу, знайшло належне висвітлення у працях таких українських та російських вчених, як Т. Балабанов, О. Білорус, В. Бодров, І. Бочан, О. Вартанова, В. Геєць, А. Гриценко, Г. Задорожний, В. Іноземцев, В. Мельянецв, І. Михасюк, Л. Мяснікова, Ю. Пахомов, А. Філіпенко, Р. Цвильов, О. Яременко та ін. Місце та роль інформаційного ринку в інфраструктурі економіки глибоко розкрито у працях В.Лазаренка, В.Соболева, А.Ткача, Ю.Щербіної та ін.

У той же час залишається багато невирішених та дискусійних теоретичних питань. До їх числа слід віднести, перш за все, відсутність категоріальної визначеності щодо співвідношення між інформаційним ринком та інформаційною економікою, між інформаційною економікою та економікою знань, брак чітких уявлень відносно структури сучасного інформаційного ринку, яка постійно ускладнюється, недостатнє розкриття його взаємодії та співвідношення з ринками праці, товарів та послуг, фінансовим ринком та тенденцій його розвитку, уникнення аналізу оптимального співвідношення між ринковими засадами розвитку інформаційного ринку та його державним регулюванням з урахуванням чинників та протиріч його розвитку в умовах глобалізації. Наявні дослідження у цій частині характеризуються описовістю та переважною увагою до поверхових явищ без проникнення в їх глибинну економічну сутність.

Між тим, в умовах неминучого входження української економіки у світову, яке останнім часом прискорюється, конче необхідним є забезпечення належної готовності до такого входження, формування чітких уявлень щодо проблем та загроз, які виникають на його шляху, у тому числі у сфері інформатизації. Без такої готовності формування інформаційної економіки в Україні, цілком ймовірно, буде здатне не прискорити її розвиток, а привести до загострення соціальних проблем та консервації нашого відставання не тільки від високо-, але й від середньорозвинутих країн.

За даними звіту Міжнародного союзу електров'язку, на початок 2010 р. світова інтернет-аудиторія складала приблизно 1,834 млрд користувачів, що на 14,2 % перевищує показник початку 2009 р. (1,605 млрд користувачів за даними того ж джерела). За кількістю користувачів інтернет-том на першому місці у світі перебуває Китай (384 млн осіб), на другому - США (240 млн), на третьому - Японія (99 млн осіб). Бразилія посіла 4-е місце - (76 млн користувачів), Німеччина - 5-е (65 млн), Індія - 6-е (61 млн), Росія - 7-е (59,7 млн). Україна за числом користувачів Інтернетом (15,3 млн) займає 28-е місце у світі, збільшивши протягом 2009 р. їх кількість на 4,95 млн осіб.

Дослідженням української інтернет-аудиторії до 2009 р. включно займалася низка компаній з онлайн-консалтингу - Gemius Ukraine, Bigmir-Internet, GfK Ukraine, TNS та InMind. Кожна з них використовує власні методики підрахунку та критерії оцінок, що дає значну (подекуди майже у два рази) розбіжність отриманих даних - від 5,4 млн користувачів у TNS до 9,6 млн у InMind (2009 р.) Поряд з цим, за офіційними даними Держкомзв'язку, «чисельність інтернет-аудиторії в Україні налічувала на 1 січня 2010 року понад 15,3 млн унікальних користувачів, що складає третину населення України».

За результатами дослідження аудиторії інтернет-користувачів України, яке, починаючи з липня 2010 р., на постійній основі на замовлення Інтернет Асоціації України (ІнАУ) проводиться дослідною компанією InMind (міжнародна мережа Factum Group), станом на 1 липня 2010 р. в Україні було 12,6 млн інтернет-користувачів віком від 15 років. Ця цифра цілком корелює з

вищенаведеними даними Міжнародного союзу електрозв'язку для повної інтернет-аудиторії України - 15,3 млн інтернет-користувачів, оскільки, за даними Держкомстату України, станом на 2010 р. в Україні проживає понад 6,48 млн осіб віком до 14 років, що не враховані в дослідженні InMind.

Виходячи з даних згаданого дослідження, розподіл інтернет-користувачів в Україні, як і в попередні роки, є нерівномірним. Лише 36 % користувачів, старших 15 років, зосереджені у селах та невеликих (до 50 тис. жителів) містах, хоча у цій категорії населених пунктів проживає близько 50 % громадян України. При цьому 3,2 млн користувачів (понад 25 %) зосереджено в шести найбільших містах України.

Так само нерівномірним є регіональний розподіл. Зокрема, у Західному регіоні України проживає лише 18 % користувачів, тоді як у Центральному (включно зі столицею) - 31 %, на Сході - 34 %, на Півдні (з АР Крим включно) - 17 %.

Віковий розподіл користувачів, старших 15 років, виглядає так: частка інтернет-користувачів серед жителів України віком 15-29 років - 59 %, 30-34 роки - 36 %, 45-59 років - 15 %, старших 60 років - 3 %. При цьому чоловіки складають 55 % вітчизняної інтернет-аудиторії, жінки - 45 %.

У середньому по Україні 1 комп'ютер використовують 2,6 інтернет-користувачі. Найменше «навантаження» на один ПК - в Києві (2,4 користувача), найбільше - у Західному регіоні (2,9 користувача).

Ступінь розвитку широкосмугового доступу до мережі інтернет (один з найактуальніших глобальних трендів) в Україні можна оцінити як критично низький.

Рівень проникнення таких послуг в Україні на початок 2010 р., за даними Міжнародного інституту електрозв'язку, складає лише 4,17 %, що значно нижче середньосвітового показника - 7,02 %. За цим показником Україна відстає не лише від сусідніх Росії (9,16 %) та Білорусі (11,34 %), а й від більшості країн третього світу, таких, як Тувалу, Тринідад і Тобаго, Колумбія, Коста-Ріка, острови Кука та багатьох інших.

Таким чином, поки що зберігається певне відставання України від середньосвітового рівня з показників розвитку та доступності для населення широкосмугових мереж доступу до інтернету. Крім того, наша держава помітно відстає від розвинених країн світу за ступенем інтегрованості у глобальний веб-простір і за показниками кількості інтернет-аудиторії.

Разом з тим є вагомі підстави стверджувати, що в Україні стрімко формується масова інтернет-аудиторія, що за своїми основними параметрами буде подібною до розвинених країн. Так, за даними міжнародної консалтингової компанії Jason & Partners Consulting, Україна, поряд з іншими країнами СНД, є світовим лідером за темпами збільшення аудиторії «соціальних мереж»: при чисельності приблизно в 6 млн осіб у 2009 р. її щорічний приріст складає близько 30 %, причому згідно з прогнозами така динаміка утримуватиметься до 2014 року. Згідно з даними дослідження компанії Miniwatts Marketing Group, за результатами того ж 2009 р. Україна вийшла на п'яте місце у світі за кількістю зареєстрованих акаунтів у Livejournal.com. Крім того, подібно до ситуації в РФ, тривають диверсифікація вітчизняної аудиторії, формування нових, інтерактивних моделей інформаційного споживання та комунікації і поступовий «перегік» аудиторії від традиційного ТБ до інтернет-сервісів. При збереженні окреслених констант розвитку в національному інформаційному просторі максимум через 3-5 років утвориться якісно нова ситуація, що вимагатиме нових парадигм і стратегій галузевої державної політики.

Тут доречним буде наголосити, що завдяки своїй оперативності, доступності, чимдалі більшій масовості й стабільно високому рівню довіри населення до їх контенту²³, «соціальні медіа» розглядаються нині як один з основних інструментів е-урядування, підвищення рівня «участі» громадян у діяльності державних органів та лояльності до них. Розвинені країни Заходу вже не перший рік активно модернізують власні інформаційні стратегії з урахуванням щойно згаданих революційних змін у медійно-комунікативній сфері та створюють принципово нові моделі суспільної й адміністративно-політичної взаємодії на базі використання можливостей Web 2.0. Найбільш цілісним у даному аспекті можна вважати досвід США, де перехід на стандарти Web 2.0 Адміністрацією Б. Обами був проголошений одним з пріоритетів у сфері реформування політики відкритості держави для своїх громадян. Для України, де традиційно відзначається низький рівень довіри майже до всіх державних і соціальних інституцій, розробка та запровадження таких «мережних» стратегій комунікації між державою та суспільством видається особливо перспективною.

Крім того, зважаючи на майже повне покриття території України мобільним зв'язком 3G (що означає принципову можливість широкосмугового доступу до мобільного інтернету будь-де у межах держави), не менш перспективною є розбудова на цій технологічній платформі систем ІТ-урядування

та загальнонаціональних от-сервісів - від різних довідково-інформаційних до рятувально-оповіщувальних, медичних тощо. Як свідчить досвід інших країн (США, Південна Корея, Японія та ін.), у подібних системах також широко застосовуються можливості платформи Web 2.0, що тісно інтегрована у формат мобільних пристроїв.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк.- К.: НІСД.- 2010.- 64 с.
2. Звоник А.А. Развитие Интернет-торговли и ее особенности на Украине // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. - № 534. – Х.: ХНУ, 2001. - С. 318-321.

РЕЗЮМЕ

Сформульовані загальні фактори розвитку інформаційної економіки та окреслені сфери, які отримують максимальний вплив інформатизації. Обґрунтовано необхідність удосконалення державного регулювання суспільних відносин в інформаційній економіці.

Ключові слова: інформаційна економіка, інформаційне суспільство, глобалізація, електронна торгівля, інформаційний ринок.

РЕЗЮМЕ

Сформулированы общие факторы развития информационной экономики и намечены сферы, которые получают максимальное влияние информатизации. Обоснована необходимость совершенствования государственного регулирования общественных отношений в информационной экономике.

Ключевые слова: информационная экономика, информационное общество, глобализация, электронная торговля, информационный рынок.

SUMMARY

The general factors of the information economy and outlined the areas which receive the maximum impact of informatization. The necessity of improving the state regulation of social relations in the information economy is shown

Keywords: information economy, information society, globalization, electronic commerce, information market.

РАЗВИТИЕ РОССИИ И МИРА: В КОНЦЕПЦИЯХ И СЦЕНАРИЯХ

Блинов А.О., проф., д.э.н. ВЗФЭИ, Москва

Рудакова О.С., доц., к.э.н. ВЗФЭИ, Москва

В XXI веке тон задают новые реальности — глобальные центры власти, международный терроризм, геополитические комплексы, войны четвертого поколения (информационные войны). В странах, которым принадлежит инициатива в мировой политике и экономике, существует большой интерес к историческим, научным и практическим аспектам стратегического анализа. В странах-аутсайдерах эта область знаний остается неразвитой. Под стратегической культурой понимается совокупность идей, эмоциональных реакций и принятых образцов поведения, которую разделяют члены национального стратегического сообщества относительно ядерной стратегии.

Представления глобальной стратегии получили свое концептуальное оформление в эпоху ядерного противостояния двух общественно-политических систем. С того времени, когда Советский Союз был стерт с политической карты мира, потребовалось чуть более десяти лет для того, чтобы страна-победитель перешла к принципиально иной стратегической концепции. Новая доктрина упреждения, изложенная в «Стратегии национальной безопасности», стала рассматриваться как очевидное доказательство того, что Соединенные Штаты будут теперь действовать в защиту своих интересов односторонне и с «имперским высокомерием».

В США основные инструменты господства находятся в руках американских глобальных корпораций, а разработка стратегии национальной безопасности осуществляется в штабах разведывательного и военного сообществ.

В отличие от США, инструменты господства в Российской Федерации имеют не корпоративное, а номенклатурное происхождение и находятся в руках малоэффективного